den van de wilde dieren in de vrede van het paradijs.

Hij heeft vandaag enerzijds het besef, de natuurkrachten te beheersen zoals zij nooit te voren beheerst zijn, maar aan de andere kant weet hij zich door het elementair geweld van de natuur bedreigd, zoals de mensheid zich nog nooit bedreigd heeft gevoeld. Wanneer hij zijn handen uitstrekt naar de natuur, dan openbaart zich zijn macht en zijn machteloosheid, dan gaat er iets groots en iets verschrikkelijks gebeuren, dan gaat hij de natuurkrachten uitbuiten en dan verheffen die krachten zich boven hem uit als een dreigende wolk, geladen met het geweld van een mondiale vernietiging.

Het zou wat eenzijdig zijn, wanneer ik zou eindigen met slechts dit op te merken, dat de Christen in zijn houding tegenover de natuur leeft uit het weten van het herstel van de geschonden harmonie in Jezus Christus. Dat is wel waar, het is Gode zij dank wáár, maar ook de Christen vermeerdert elke dag de schuld, ja, juist in zijn ontmoeting met Jezus Christus wordt zijn schuld aan de totale ontwrichting van het leven eerst recht openbaar. Doch wanneer wij dit zien, mogen wij ook het andere zeggen: in Hem, die zich dieper dan iemand van ons heeft laten wonden door de dorens van deze aarde na de val, wordt ook het geheim zichtbaar van wat de Bijbel ergens „de wedergeboorte" noemt, de vernieuwing van alle dingen, het herstel van het paradijs, de re-integratie van wat door de zondeval uit al zijn voegen werd gelicht. De Bijbel spreekt daarover in beelden, die aan de natuur zijn ontleend, maar die tegelijk uitgrijpen boven het beeld van de natuur dat ons voor ogen staat. Er zal continuïteit zijn en toch zal het alles anders zijn. De boom van het leven keert terug op een nieuwe aarde. Wij zien dat nog niet — wij leven nog op deze aarde, waarvan het bestand soms zo ondoorzichtig is, wij bedrijven wetenschap temidden van de gebrokenheid van dit bestaan. Dat doet vele vragen rijzen, vragen, die dwingen tot een intensieve studie waar zowel aan moet worden deelgenomen door de beoefenaars van de „geesteswetenschappen" als door hen die de natuurwetenschappen beoefenen, vragen, die tevens ons telkens weer de grenzen van ons kennen op een pijnlijke wijze doen ervaren. Maar het is ook in de sfeer van de wetenschap, zoals wij die met elkander aan de Vrije Universiteit beoefenen mogen, een woord dat bemoedigt en uitzicht geeft, het woord van Hem die in Christus onze schuld verzoend heeft en in wiens naam wij ons werk verrichten: „zie, Ik maak alle dingen nieuw".

J. van den Berg

De toespraak, die prof. Groen op de V.U.-dagen in Deventer heeft gehouden, en waarvan op pagina 8 een resumé wordt gegeven, is volledig gepubliceerd in het januarinummer van „Geloof en Wetenschap", orgaan van de Christelijke Vereniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland. Losse nummers van dit orgaan kosten *f* 1,50 en zijn verkrijgbaar bij de administratie van genoemde vereniging: **De Lairessestraat 174 te Amsterdam-Zuid.**